

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“
Годишен доклад за дейността през 2023 г.

Годишен доклад за дейността
Доклад на независимите одитори
Годишен финансов отчет за 2023 г.

ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ

31 декември 2023 г.

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността	i
Доклад на независимите одитори	I
Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица	1
Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица	2
Отчет за паричните потоци	3
Пояснения към финансовия отчет	4

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“

Годишен доклад за дейността през 2023 г.

I. Обща информация за Фонда

1. Наименование на фонда

Професионален пенсионен фонд ДаллБогг: Живот и Здраве (за краткост ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве или Фондът) е самостоятелно юридическо лице, което се представлява при взаимоотношенията си с трети лица от ПОД „ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД ("Управляващото дружество"). Седалището и адреса на управление на Фонда е в гр. София, бул. „Г.М. Димитров“ № 1. Фондът е регистриран с ЕИК 177539869.

С Решение № 788-ППФ от 26.10.2021 г., Комисията за финансов надзор издава разрешение на ПОД „ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД за управление на Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“. Софийски градски съд вписва Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“ с Решение № 43/ 15.11.2021 г., по фирмено дело № 58/2021 г.

Фондът е създаден за неопределен срок. Той няма служители. Фондът не отговаря с активите си за задълженията и загубите на Управляващото дружество.

2. Предмет на дейност

Разрешената лицензионна дейност на фонда обхваща набирането на задължителни пенсионноосигурителни вноски, управлението на средствата във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и изплащане на допълнителни задължителни пенсии при настъпване на осигурителни случаи.

В съответствие с изискванията на Кодекса за социално осигуряване, всеки служител, който попада в първа или втора категория труд има право да получава допълнителна пенсия от ППФ. Вноските се превеждат от НАП и се инвестират от фонда, като реализираният доход се разпределя по осигурителните партии. Индивидуалните партии се водят в левове и дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден и е валидна само за този ден. Изчислява се като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния ден се раздели на броя дялове на Фонда към същия ден. Стойността на един дял, валидна за последния работен ден на всеки месец, се обявява във вестник „Телеграф“ на третия работен ден на следващия месец.

3. Банка попечител

Управляващото дружество има сключен договор за попечителски услуги с банка-попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Банка-попечител на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве е Обединена Българска банка АД.

4. Териториална структура

През 2023 г. Управляващото дружество на Фонда разполага с офиси в 17 града в страната.

5. Надзор над дейността

Дейността на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве подлежи на надзор от специализиран държавен орган – Комисия за финансов надзор.

II. Пазарен дял

По брой осигурени лица

През 2023 г. ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве увеличава пазарния си дял по брой осигурени лица спрямо 31.12.2022 г. На база информация от сайта на Комисията за финансов надзор, в таблицата по-долу е представена информация за пазарните дялове на пенсионноосигурителните дружества по брой лица в управляваните професионални фондове.

Наименование на професионален пенсионен фонд	31.12.2023 (в %)	31.12.2022 (в %)
ППФ "ДОВЕРИЕ"	23.77	23.65
ППФ "СЪГЛАСИЕ"	12.90	13.39
ППФ "ДСК-РОДИНА"	17.96	17.45

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“
Годишен доклад за дейността през 2023 г.

ЗППФ "АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ"	14.68	14.83
"ППФ ОББ"	6.79	6.84
ППФ "ЦКБ-СИЛА"	9.59	9.65
"ППФ - БЪДЕЩЕ"	4.54	4.78
ППФ "ТОПЛИНА"	6.12	6.37
ППФ "ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ"	2.79	2.78
ППФ "ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ"	0.86	0.26
Общо	100	100

По управлявани активи

През 2023 г. ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве увеличава пазарния си дял по нетни активи спрямо 31.12.2022 г. На база информация от сайта на Комисията за финансов надзор, в таблицата по-долу е представена информация за пазарните дялове на пенсионноосигурителните дружества по размер на нетните активи в управляваните професионални фондове.

Наименование на професионален пенсионен фонд	31.12.2023 (в %)	31.12.2022 (в %)
ППФ "ДОВЕРИЕ"	23.75	23.35
ППФ "СЪГЛАСИЕ"	14.21	15.52
ППФ "ДСК-РОДИНА"	19.59	18.69
ЗППФ "АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ"	16.60	16.61
"ППФ ОББ"	6.63	6.31
ППФ "ЦКБ-СИЛА"	9.72	10.26
"ППФ - БЪДЕЩЕ"	2.62	2.90
ППФ "ТОПЛИНА"	4.63	4.56
ППФ "ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ"	1.58	1.59
ППФ "ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ"	0.67	0.21
Общо	100	100

III. Осигурителна дейност

Осигурени лица

Към 31.12.2023 г. в ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве членуват 2 826 осигурени лица, от които 2 162 мъже и 664 жени. Към 31.12.2022 г. във Фонда са членували 823 осигурени лица (657 мъже и 166 жени). Броят на осигурените лица към края на 2023 г. е нараснал с 2 003 броя или с 243.38%.

Лица, постъпили във Фонда

- Броят на лицата, постъпили през 2023 г. във Фонда чрез прехвърляне от други професионални фондове е 394 лица, което представлява нарастване с 132 лица или 50.38 % спрямо предходната година (2022: 262 лица).
- Броят на новоосигурените лица, направили първоначален избор или служебно разпределени във Фонда поради неупражнено право на личен избор е съответно 1 668 прямо 566 за предходната година. Това представлява увеличение със 194.70%.

Осигурени лица, напуснали Фонда

През 2023 г. ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве са напуснали 59 лица, а през 2022 г. техният брой е бил само 5. Основанието за тяхното напускане е както следва:

- 44 лица са променили участието си и са прехвърлили средствата си в друг професионален фонд, управляван от друго пенсионноосигурителни дружество;

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“ Годишен доклад за дейността през 2023 г.

- 9 лица са се възполвали от правото си на ранно пенсиониране по реда на чл. 69Б от КСО и са прехвърлили натрупаните средства във фонд „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване;
- 5 лица са променили осигуряването си по реда на чл. 4В от КСО, като са избрали да се осигуряват изцяло във фонд „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване;
- 1 лице е с преустановено участие поради настъпил осигурителен случай „смърт“ и упражнени права на наследниците.

Постъпления от осигурителни вноски

Съгласно чл. 172 от КСО осигурено лице в професионален пенсионен фонд може при отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст или при навършване на възрастта да получи еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната партида или да ги прехвърли в универсален пенсионен фонд или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. През 2023 и 2022 г. не са прехвърляни такива средства към УПФ и ДПФ.

През 2023 г. постъпленията от осигурителните вноски на осигурените лица в ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве са в размер на 7 390 хил. лв., като през 2022 г. те са били 3 012 хил. лв. и съответно се наблюдава ръст със 145.35% на тези постъпления. През отчетната 2023 г. в ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве са постъпили от НАП осигурителни вноски в размер на 2 512 хил. лв. (2022: 493 хил. лв.), а прехвърлените вноски от други пенсионни фондове са в размер на 4 877 хил. лв. (2022: 2 519 хил. лв.).

Прехвърлени средства от/към други ППФ

През 2023 г. в ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ от други професионални фондове са прехвърлени общо средства в размер на 4 877 хил. лв. (2022: 2 519 хил. лв.), а прехвърлените средства от Фонда към други професионални пенсионни фондове е в размер на 97 хил. лв. (2022: 0 лв.). Нетният резултат от прехвърлените средства на осигурени лица от и към други ППФ е 4 780 хил. лв.

Среден размер на натрупани средства на едно осигурено лице

Средният размер на натрупаните средства по партидата на едно осигурено лице, съгласно данни на Фонда е 3 694 лв. (2022: 3 548 лв.).

Прехвърлени средства към Държавното обществено осигуряване

През 2023 г. по реда на чл. 4В от КСО към Държавното обществено осигуряване са прехвърлени средства в размер на 180 хил. лв. През 2022 г. във Фонда не е извършвано прехвърляне на такива средства.

През 2023 г. по реда на чл. 69Б към фонд „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване са прехвърлени 94 хил. лв. (2022: 11 хил. лв.).

Изплатени средства при настъпил осигурителен случай

През отчетната 2023 г. изплатените средства от ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве на наследници на едно починало осигурено лице са в размер само на 198 лв.

Постигнатият положителен доход от инвестиране на активите на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве е в размер на 650 хил. лв. През 2022 г. Фондът е постигнал отрицателен доход в размер на 56 хил. лв.

ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве ЕАД, при управление на ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“, спазва и етични ценности и правила, заложи в Етичния кодекс.

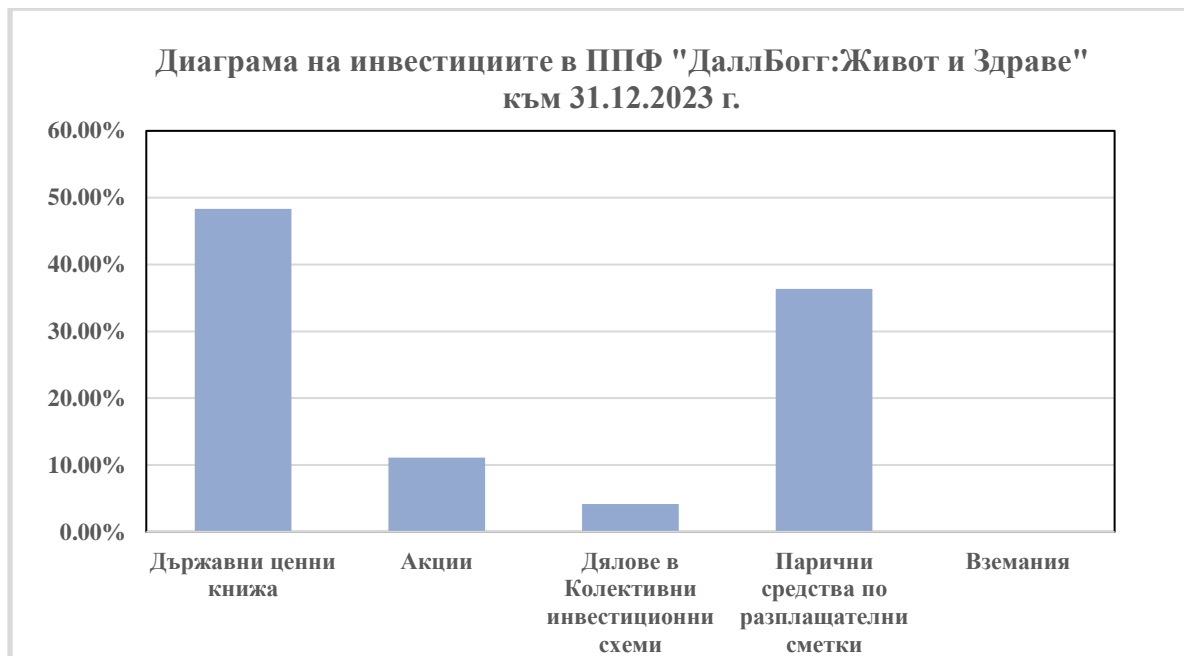
„ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД провежда социално отговорна политика в цялостната си дейност и в тази връзка средствата на ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ не се инвестират в компании, които нарушават конвенцията на Обединените нации за човешките и трудовите права, опазване на природата и антикорупция.

IV. Нетни активи

Към 31.12.2023 г. нетните активи на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве са в размер на 10 440 хил. лв. (2022: 2 920 хил. лв.). От началото на годината нетните активи са се увеличили със 7 520 хил. лв., което представлява ръст от 257.53 %.

V. Инвестиционна дейност

Средствата на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве са инвестирани във високоликвидни активи, търгувани на чуждестранни пазари, като към 31.12.2023 г. имат следното разпределение:

В таблицата по-долу са представени инвестиционните инструменти на Фонда и техният дял от балансовите активи за 2023 и 2022 г..

Финансов актив	Дял от стойността на активите 2023		Дял от стойността на активите 2022	
	в процент и	в ХИЛ. ЛВ.	в процент и	в ХИЛ. ЛВ.
Държавни ценни книжа	48.35%	5 056	46.42%	1 358
Акции	11.11%	1 162	13.18%	385
Дялове в Колективни инвестиционни схеми	4.17%	436	3.83%	112
Парични средства по разплащателни сметки	36.36%	3 803	36.57%	1 069
Вземания	0.01%	1	-	-

През отчетната 2023 г. реализираният нетен резултат от инвестиране на активите на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве е положителен в размер на 650 хил. лв. За 2023 г. Фондът постига 9.49% номинална доходност, като отчита равнището на инвестиционния риск чрез следните показатели: 3.96% стандартно отклонение и 1.59% коефициент на Шарп.

VI. Управление на риска

В рамките на инвестиционния процес се извършва мониторинг и управление на рисковете (подробно описани в пояснителна бележка 19 от годишния финансов отчет), на които е изложен Професионален пенсионен фонд ДаллБогг: Живот и Здраве, а именно:

- Пазарен риск – основните видове пазарен риск са:
  - Лихвен риск е рискът от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент.
  - Валутен риск е рискът от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент, деноминиран във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лев/евро.

- Ценови риск, е рискът от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент или инвестиционен имот при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.
- Кредитен риск е общо рискът от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност.
- Ликвиден риск е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.
- Законен риск - включва всички рискове за портфейлите, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност, свързана с портфейлите на управляваните фондове. Подобни промени могат да доведат до намаляване на стойността на портфейлите, поради необходимост от навременно привеждане в съответствие с нормативните изисквания.
- Политически риск – произтича от появата на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Фондът осъществява своята дейност, до влошаване на финансовите резултати и съответно на доходността, която получават акционерите.
- Концентрационен риск – риск, произтичащ от липса на диверсификация в портфейла от активи или от голяма рискова експозиция към един емитент на ценни книжа или към група от свързани емитенти.
- Оперативен риск е рискът от възникване на преки или непреки загуби в резултат на неадекватни или неработещи вътрешни процедури, служители или системи или възникнали събития, дължащи се на външни фактори.
- Други рискове, свързани с военни конфликти и динамична макроикономическа среда – Нападението на Руската Федерация над Украйна през 2023 г. не само продължи, но и влезе в етапа на т.нар. „изтощителна война“. През този период наблюдавахме опитите за пробив на Република Украйна през линиите на нахлуващите руски сили на източната част на страната, като Западът усилено предоставяше тежки оръжия и ракетни установки. Въпреки това, не изглежда, че нито една от страните може да постигне значителен напредък, като нямаме и все още никакви признаци, че Киев и Москва са готови да преговарят за мирен договор. Тъй като украинските сили трудно постигат своите успехи на бойното поле, западните съюзници обявиха, че ще продължат своята политика, за изпращане на военна подкрепа. Това, което можем да очакваме през идните месеци е конфликтът да запази своя темп, който става все „по-минорен“, а потвърждение за това е изказването на ръководителя на украинската армия генерал Валерий Залужний, който заяви, че войната е достигнала до патова ситуация. От друга страна евентуалното присъединяване на Република Украйна към Европейския съюз значително би разместило геополитическите слоеве.

През годината конфликтът имаше почти незначително влияние върху представянето на финансовите пазари, което от своя страна потвърждава горните твърдения, като пазарните участници вече са „отиграли“ потенциалните рискове.

Повече от половината от 2023 г. бе белязана главно от страховете за рецесия в Европа и САЩ, предвид задържащата се инфлация и затегнатата монетарна политика на ФЕД и ЕЦБ, но на 7-ми октомври светът стана свидетел съвсем неочаквано на старта на втори голям военен конфликт. Хамас и други палестински въоръжени групи стартираха операция „Потопът от Ал Акса“, координирана атака, включваща сухопътни и въздушни атаки в няколко гранични района на Израел. В отговор на атаката, израелските отбранителни сили обявиха операция „Железен меч“ с цел възвръщане на територия от Хамас. На геополитическата сцена станахме свидетели на два вида мнения по отношение на конфликта, една голяма част от западните държави, Индия, Япония и Южна Корея осъдиха действията като крайно недопустими и отвъд всички „граници“, докато други като в това число част от арабските страни, Турция, Русия и Китай се въздържаха от конкретно осъждане на Хамас и вместо това призоваха за съдържаност. На 18 октомври Джо Байдън, изрази недвусмислено подкрепата за Израел от страна на САЩ, като посети страната. По време на войната повече от 240 души бяха взети за заложници от Хамас, като положените усилия за тяхното освобождаване дадоха резултат след малко повече от месец на дата 22 ноември, на която бе договорено временно спиране на военните действия, като за този период се осъществи размяна на 110 заложници в замяна на 240 палестински затворници.

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“ Годишен доклад за дейността през 2023 г.

Към този момент военните действия продължават, като евентуален изход от ситуацията е твърде рано да се определи и би било по-скоро спекулативно. Финансовите пазари реагираха с лек спад, предвид събитията, но след това видяхме възстановяване, което се дължи главно на факта, че макрорамката остава стабилна на фона на спадащия инфлационен натиск и военните конфликти. Към момента инвестиционният подход на Фонда остава без промяна предвид факта, че в портфейла си притежава активи, които бяха косвено засегнати от горе изложените събития.

VII. Вероятно бъдещо развитие на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве

В дългосрочен план ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве ще се стреми към повишаване на броя на привлечените осигурени лица и управлявани активи чрез провеждане на проактивна маркетингова политика. Основните цели през 2024 г. ще са свързани с:

- Нарастване на пазарния дял както по брой осигурени лица, така и по управлявани активи;
- Професионално инвестиране на средствата на осигурените лица при спазване на оптимален баланс между риск и възвръщаемост;
- Постигане на конкурентна доходност при управлението на средствата на осигурените лица и подобряване качеството на обслужването им

VIII. Събития след датата на изготвяне на финансовия отчет

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на одобрението му за публикуване.

IX. Допълнителна информация

ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве се управлява от ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве и в тази връзка, всички оповестявания относно корпоративната структура на пенсионноосигурителното дружество и членовете на неговия Съвет на директорите са подробно разкрити в годишния доклад за дейността на ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве, в съответствие с изискванията на чл. 187д, чл. 247 и други свързани с тях разпоредби от Търговския закон.

X. Отговорности на ръководството за годишния финансов отчет и годишния доклад за дейността

Според българското законодателство ръководството на ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве следва да изготвя финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за състоянието на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве към края на годината, финансовото му представяне и паричните му потоци. Ръководството е изготвило годишен финансов отчет в съответствие с МСФО, приети за прилагане в Европейския съюз.

Ръководството потвърждава, че е прилагало последователно адекватни счетоводни политики при изготвянето на годишния финансов отчет към 31 декември 2023 г. и е направило разумни и предпазливи преценки, предположения и приблизителни оценки.

Ръководството също така потвърждава, че се е придържало към МСФО, приети от ЕС като освен това финансовия отчет на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве е изготвен на принципа-предположение за действащото предприятие.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Годишният доклад за дейността през 2023 г. на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве, заедно с неговия годишен финансов отчет за 2023 г., е приет и одобрен с решение на Съвета на директорите от 29.03.2024 г.

Бисер Иванов
Изпълнителен директор

Ангел Терзиев
Изпълнителен директор

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица

<i>В хиляди лева</i>	Пояснение	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
Активи			
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	6 654	1 855
Вземания	7	1	-
Парични средства и парични еквиваленти	8	3 803	1 069
Общо активи		10 458	2 924
Пасиви			
Задължения към ПОД	16	17	4
Задължения към ДОО	17	1	-
Общо пасиви		18	4
Нетни активи на разположение на осигурените лица	9	10 440	2 920

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. е одобрен и приет от Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, управляващо Фонда на 29 март 2024 г.

_____
Бисер Иванов
Изпълнителен директор

Съставил: _____
Петя Костадинова
Главен счетоводител

_____
Ангел Терзиев
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори от 29 март 2024 г.:

_____
Атанасиос Петропулос
Прокурис
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Управител
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

_____
Богданка Соколова
Регистриран одитор, отговорен за одита
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за одита
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за годината, приключваща на 31 декември

<i>В хиляди лева</i>	<u>Пояснения</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Приходи от лихви	13	140	13
Приходи от дивиденди	14	24	1
Нетна печалба/(загуба) от валутна преоценка	11	(33)	(12)
Нетна печалба/(загуба) от оценка на финансови активи по спр. стойност в печалбата или загубата (ССПЗ)	10	600	(53)
Нетна печалба/(загуба) от операции с финансови активи	12	(81)	(5)
Печалба/Загуба от инвестиране на средствата на фонда		650	(56)
Увеличения, произтичащи от осигурителна дейност			
Вноски за осигурени лица	9	2 513	493
Постъпили средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	9	4 877	2 519
Общо увеличения		7 390	3 012

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. е одобрен и приет от Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, управляващо Фонда на 29 март 2024 г.

_____
Бисер Иванов
Изпълнителен директор

Съставил: _____
Петя Костадинова
Главен счетоводител

_____
Ангел Терзиев
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори от 29 март 2024 г.:

_____
Атанасиос Петропулос
Прокурис
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Управител
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

_____
Богданка Соколова
Регистриран одитор, отговорен за одита
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за одита
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр. 32 представляват неразделна част от него.

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за годината, приключваща на 31 декември
(Продължение)

<i>В хиляди лева</i>	<u>Пояснения</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Намаления, свързани с осигурителни вноски			
Прехвърлени средства към НОИ	9	(275)	(11)
Изплатени средства за осигурени лица, прехвърлени към други пенсионни фондове	9	(97)	-
Такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество	15	(148)	(25)
Общо намаления		(520)	(36)
Изменение в нетните активи на разположение на осиг. лица		7 520	2 920
Нетни активи на разположение на осиг. лица в началото на годината		2 920	-
Нетни активи на разположение на осиг. лица в края на годината		10 440	2 920

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. е одобрен и приет от Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, управляващо Фонда на 29 март 2024 г.

_____
Бисер Иванов
Изпълнителен директор

Съставил: _____
Петя Костадинова
Главен счетоводител

_____
Ангел Терзиев
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори от 29 март 2024 г.:

_____
Атанасиос Петропулос
Прокурист
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Управител
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

_____
Богданка Соколова
Регистриран одитор, отговорен за одита
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за одита
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр. 32 представляват неразделна част от него.

Отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

В хиляди лева

	<u>Пояснения</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления, свързани с осигурени лица	9	2 513	493
Постъпления на средства за осигурени лица, прехвърлени от пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	9	4 877	2 519
Средства на осигурени лица, изплатени на други пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	9	(97)	-
Плащания, свързани с лица променили осигуряването си по реда на КСО	9	(274)	(11)
Постъпления от ПОД		1	1
Платени такси на ПОД		(136)	(21)
Други парични потоци от оперативна дейност, нетно		(1)	(1)

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. е одобрен и приет от Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, управляващо Фонда на 29 март 2024 г.

_____
Бисер Иванов
Изпълнителен директор

Съставил:

_____
Петя Костадинова
Главен счетоводител

_____
Ангел Терзиев
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори от 29 март 2024 г.:

_____
Атанасиос Петропулос
Прокурис
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Управител
Ековис Одит България ООД, рег. №
114

_____
Богданка Соколова
Регистриран одитор, отговорен за
одита
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за
одита
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр. 32 представляват неразделна част от него.

Отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

<i>В хиляди лева</i>	<u>Пояснения</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Постъпления от дивиденди		24	-
Постъпления от лихви		122	-
Постъпления от сделки с инвестиции		12 167	533
Плащания по сделки с инвестиции		(16 448)	(2 438)
Постъпления от сделки с чуждестранна валута		34	5
Плащания по сделки с чуждестранна валута		(48)	(11)
Нетен паричен поток от оперативна дейност		2 734	1 069
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти		2 734	1 069
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		1 069	-
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	8	3 803	1 069

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. е одобрен и приет от Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, управляващо Фонда на 29 март 2024 г.

_____
Бисер Иванов
Изпълнителен директор

Съставил: _____
Петя Костадинова
Главен счетоводител

_____
Ангел Терзиев
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори от 29 март 2024 г.:

_____
Атанасиос Петропулос
Прокурист
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Управител
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

_____
Богданка Соколова
Регистриран одитор, отговорен за одита
Мазарс ООД, рег. № 169

_____
Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за одита
Ековис Одит България ООД, рег. № 114

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр. 32 представляват неразделна част от него.

Пояснения към финансовия отчет

1. Предмет на дейност

С Решение №788-ППФ от 26 октомври 2021 г., Комисията за финансов надзор издава на „Пенсионноосигурително Дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ разрешение за управление на Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“ (наричан по-долу „Фондът“).

Фондът е със седалище и адрес на регистрация гр. София, бул. Г.М. Димитров №1. Фондът е регистриран в регистър Булстат с № 177539869.

Фондът се управлява от „Пенсионноосигурително Дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ („Управляващо Дружество“).

Фондът е създаден за неопределен срок, като не отговаря с активите си за задълженията и за загубите на Управляващото дружество.

Основната дейност на „Професионален пенсионен фонд ДаллБогг: Живот и Здраве“ се състои в набирането на задължителни пенсионноосигурителни вноски, управлението на средствата във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и изплащане на допълнителни задължителни пенсии при настъпване на осигурителни случаи.

В съответствие с изискванията на Кодекса за социално осигуряване, всеки служител, който попада в първа или втора категория труд има право да получава допълнителна пенсия от ППФ. Вноските се превеждат от НАП и се инвестират от Фонда, като реализираният доход се разпределя по осигурителните партии.

Осигуряването в Професионален пенсионен фонд се осъществява на капиталово-покривен принцип. Размерът на осигурителните вноски е определен в Кодекса за социално осигуряване като процент от осигурителния доход и е за сметка на работодателя, който според категорията труд се определя както следва:

- 12 на сто – за лицата, работещи при условията на I категория труд;
- 7 на сто – за лицата, работещи при условията на II категория труд.

Осигуряването в Професионален пенсионен фонд ДаллБогг: Живот и Здраве дава право на:

- Срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на първа и втора категория труд;
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто;
- Еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице, на което е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст по Част I на КСО и не е придобило право на професионална пенсия за ранно пенсиониране;
- Прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в УПФ или ДПФ, при отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Част I от КСО и не е придобито право на професионална пенсия за ранно пенсиониране;
- Еднократно или разсрочено изплащане на суми на наследниците на починало осигурено лице или на пенсионер със срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране.

Размерът на професионалната пенсия за ранно пенсиониране зависи от натрупаните средства в индивидуалната партида; техническия лихвен процент към датата на отпускане на пенсията, одобрен от КФН, и срока на получаване на пенсията, в години и месеци, до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО от лицето.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда, като прехвърлят натрупаните средства в друг професионален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, или във фонд „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване.

В КСО са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността и в съответствие с изискванията на КСО, ПОД „ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД, управляващо ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“, сключва договор за попечителски услуги с банка-попечител, която съхранява всички активи на Фонда.

Дружеството има сключени договори и с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, при управлението на активите на Фонда.

Основната цел при инвестиране на средствата на Фонда, както в средносрочен, така и в дългосрочен план, е запазване и нарастване на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените във Фонда лица чрез поемане на умерен риск при инвестиране.

Индивидуалните партии на осигурените лица се водят в лева и дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на нетните активи на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве се изчислява като от стойността на активите се приспадат задълженията към Управляващото дружество за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

Към 31.12.2023 г. в ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ членуват 2 826 броя осигурени лица и нетните активи на Фонда са 10 440 хил. лв.

2. Основа за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Фонда е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

При изготвянето на финансовия отчет е приложен специалният стандарт МСС 26 „Счетоводство и отчитане на планове за пенсионно осигуряване“ доколкото същият съдържа специфични изисквания към финансовото отчитане на пенсионните фондове. Всички останали стандарти се прилагат при изготвянето на настоящия финансов отчет в степенята, в която не са заменени от изискванията на МСС 26.

Финансовият отчет включва отчет нетните активи на разположение на осигурените лица, отчет за промените в нетните активи на осигурените лица, отчет за паричните потоци и пояснителни приложения към него.

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Фонда. Всички суми са представени в хиляди лева (хил. лв.), освен ако не е посочено друго.

Този финансов отчет е изготвен при спазване на конвенцията за историческата цена с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани задължително съгласно МСС 26 по тяхната справедлива стойност.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството на Управляващото дружество е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Фонда, ръководството очаква, че Фондът има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на настоящия финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2023 г.

Следните нови стандарти, както и изменения и разяснения към съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

МСФО 17 „Застрахователни договори“ в сила от 1 януари 2023 г., приет от ЕС. Този стандарт не е приложим за дейността на Фонда.

Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети и МСФО Изявления за приложение 2: Оповестяване на счетоводните политики в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС. Фондът следва да

оповестява съществената информация свързана със счетоводната политика, вместо основните счетоводни политики. Измененията поясняват, че информацията за счетоводната политика е съществена, ако потребителите на финансовите отчети на Фонда се нуждаят от нея, за да разберат друга съществена информация във финансовите отчети и ако Фондът разкрива несъществена информация за счетоводната политика, тази информация не трябва да преобладава над съществената информация за счетоводната политика.

Изменения в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС - измененията въвеждат определението за счетоводни приблизителни оценки и включват други изменения към МСС 8, които помагат на дружествата да разграничават промените в счетоводните приблизителни оценки от промените в счетоводните политики.

Изменение в МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочените данъци свързани с активи и пасиви, произтичащи от единични транзакции в сила от 1 януари 2023 г., прието от ЕС. Това изменение не е приложимо за дейността на Фонда, доколкото същият е освободен от корпоративно данъчно облагане.

Изменение в МСС 12 Данъци върху дохода - Международна данъчна реформа - примерни правила от втори стълб, в сила от 1 януари 2023 г. Изменението се прилага незабавно и ретроспективно в съответствие с МСС 8.

Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 - Сравнителна информация в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС. Тези изменения не са приложими за дейността на Фонда.

Приемането на тези изменения в съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Фонда.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Фонда

Изменение на МСФО 16 Лизинг: Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг в сила не по-рано от 1 януари 2024 г., прието от ЕС

Изменението на МСФО 16 изисква от предприятието продавач-наемател да оценява впоследствие лизинговите пасиви, произтичащи от обратен лизинг, по начин, по който не признава никаква сума от печалбата или загубата, която се отнася до правото на ползване, което то запазва. Новите изисквания не възпрепятстват продавача-наемател да признае в печалбата или загубата печалба или загуба, свързана с частичното или пълното прекратяване на лизинговия договор. Измененията на МСФО 16 не предписват специфични изисквания за оценяване на лизинговите пасиви, произтичащи от обратен лизинг.

След влизането в сила на това изменение не се очаква същото да има ефект върху финансовия отчет на Фонда, доколкото същият не е страна по лизингови договори.

3.3 Стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Ръководството на пенсионното дружество счита, че е подходящо да се оповести, че следните нови или ревизирани стандарти, нови разяснения и промени към съществуващи стандарти, които към отчетната дата са вече издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС), но все още не са одобрени за прилагане от Европейската комисия и съответно, не са взети предвид при изготвянето на този финансов отчет, а именно:

Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация за задълженията като текущи и нетекущи, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023, все още не е прието от ЕС;

Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети: - Нетекущи задължения по ковенанти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024), все още не е прието от ЕС;

Изменения в МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти - Оповестявания: Споразумения за финансиране на доставчици, в сила от 1 януари 2024 г., все още не са приети от ЕС;

Изменения в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове - Липса на конвертируемост, в сила от 1 януари 2025 г., все още не са приети от ЕС.

Фондът не очаква приемането на тези изменения на съществуващи стандарти да окаже ефект върху неговия финансов отчет в периода на първоначалното им прилагане, доколкото те нямат отношение към неговата специфична дейност.

4. Съществена информация за счетоводната политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО и по-специално МСС 26, както е посочено по-горе в пояснителна бележка 2. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към финансовия отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Фонда включва отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица, отчет за промените в нетните активи на осигурените лица, отчет за паричните потоци и пояснителни приложения към него.

В настоящия финансов отчет е представена сравнителна информация за 2022 г.

4.3. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Фонда по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Паричните активи и пасиви, деноминирани във валута, са оценени в лева по официалния курс на БНБ както следва:

Валута	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
EUR*	1.95583	1.95583
USD	1.76998	1.83371

* фиксиран курс в съответствие със Закона за Българска Народна Банка

4.4. Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи и разходи на Фонда включват:

- приходи от лихви;
- разходи за лихви;
- приход от дивиденди;
- нетна печалба или загуба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;

- валутно-курсови печалби или загуби от финансови активи и финансови пасиви, деноминирани в чуждестранна валута;
- нетна печалба или загуба от сделки с финансови активи.

Основните приходи на ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ са от инвестиции, включващи приходи, формирани оценка на финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата; реализирани печалби (разликата между преоценената стойности и продажната цена на финансовия инструмент) от сделки с финансови активи; лихви от лихвоносни ценни книжа; получени дивиденди.

Лихвени приходи или разходи се признават използвайки метода на ефективния лихвен процент.

Приход от дивидент се признава в печалбата или загубата на датата, на която е установено правото на Фонда да получи плащане.

4.5. Разходи за такси

Във връзка с осъществяването на дейността по управление на Фонда от Управляващото дружество, Фондът начислява и изплаща на Управляващото дружество, както такса от всяка вноски, така и инвестиционна такса, изчисляема годишно върху стойността на нетните активи, които са управлявани. Таксите са както следва:

- удържа от всяка осигурителна вноски при постъпването ѝ в професионалния пенсионен фонд в размер на 3.75 на сто;
- инвестиционна такса, изчислена върху стойността на нетните активи на професионалния пенсионен фонд, в зависимост от периода, през който те са били управлявани от пенсионноосигурителното дружество, в размер на 0.75 на сто годишно;
- такса в размер на 10 лв. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида от ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2 и чл. 343е от КСО.

При прехвърляне на средства от индивидуалната партида на осигурено лице от един професионален фонд към друг, такса не се събира.

През отчетната 2023 г. няма промяна в таксите и удържките, събирани от Фонда.

4.6. Разходи за лихви

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективната лихва.

4.7. Финансови инструменти

4.7.1. Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Фондът стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

4.7.2. Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;

- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Фонда за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи, финансови приходи или други финансови позиции.

4.7.3. Последващо оценяване на финансовите активи

Финансови активи по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- Фондът управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен. Фондът класифицира в тази категория парите и паричните еквиваленти / паричните средства, търговските и другите вземания. Вземанията на Фонда възникват обикновено от обявени дивиденди и от падежирали главници и лихви по дългови ценни книжа.

- **Търговски вземания**

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Фондът държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, за които не е приложим бизнес модел „държани за събиране на договорните парични потоци“ или бизнес модел „държани за събиране и продажба“, както и финансови активи, чиито договорни парични потоци не са единствено плащания на главница и лихви, се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Всички деривативни финансови инструменти се отчитат в тази категория с изключение на тези, които са определени и ефективни като хеджиращи инструменти и за които се прилагат изискванията за отчитане на хеджирането.

Промените в справедливата стойност на активите в тази категория се отразяват в печалбата и загубата. Справедливата стойност на финансовите активи в тази категория се определя към края на всеки ден чрез котирани цени на активен пазар или чрез използване на техники за оценяване, в случай че няма активен пазар и съгласно приетите правила за оценка на активите на Фонда. В нея не се включват разходите по осъществяване на сделки с финансовите активи.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Фондът отчита финансовите активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако активите отговарят на следните условия:

- Фондът управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи, за да събира договорни парични потоци и да ги продава; и

- Съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихви върху непогасената сума на главницата.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход включват:

- Капиталови ценни книжа, които не са държани за търгуване и които Фондът неотменимо е избрал при първоначално признаване, да признае в тази категория.
- Дългови ценни книжа, при които договорните парични потоци са само главница и лихви, и целта на бизнес модела на Фонда за държане се постига както чрез събиране на договорни парични потоци, така и чрез продажба на финансовите активи.

При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в неразпределената печалба.

При освобождаването от дългови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в печалбата или загубата за периода.

4.7.4. Обезценка на финансовите активи

Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9 използват информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“.

Инструментите, които попадат в обхвата на новите изисквания, включват заеми и други дългови финансови активи, оценявани по амортизирана стойност и по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, търговски вземания, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15, както и кредитни ангажименти и някои договори за финансова гаранция (при емитента), които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Фондът разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на този подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитно качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (Фаза 1) и
- финансови инструменти, чието кредитно качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (Фаза 2)
- „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата. Нито един от финансовите активи на Фондът не попада в тази категория.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за първата категория, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за втората категория. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент).

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти, като се вземат предвид и обезпеченията по вземанията

Фондът е определил индикатор 90 дни в просрочие като свързан със значително увеличение на кредитния риск.

Финансов актив се счита за обезценен, когато са настъпили едно или повече събития, които имат негативен ефект върху очакваните бъдещи парични потоци, а именно:

- издателят на финансовия инструмент изпитва финансови затруднения и е в невъзможност за изплащане на задълженията си без реализация на обезпеченията (ако има предоставени такива), независимо от наличието на просрочени суми и дни в просрочие;
- налице е нарушение на договора, като експозицията по него е категоризирана „в неизпълнение“;
- има вероятност длъжникът да изпадне в несъстоятелност.

Фондът използва външни показатели и информация, за да изчисли очакваните кредитни загуби по активите, отчитани по амортизирана стойност.

Търговски и други вземания, активи по договор и вземания по лизингови договори

Фондът използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Фондът признава очакваните 12-месечни кредитни загуби за финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. Тъй като повечето от тези инструменти имат добър кредитен рейтинг, вероятността от неизпълнение се очаква да бъде ниска. Въпреки това към всяка отчетна дата Фондът оценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск на инструмента.

При оценяването на тези рискове Фондът разчита на готовата налична информация като кредитните рейтинги, публикувани от основните агенции за кредитен рейтинг за съответния актив. Фондът държи единствено прости финансови инструменти, за които специфични кредитни рейтинги обикновено са на разположение. Ако няма информация или информацията относно факторите, които влияят на рейтинга на наличния актив, е ограничена, Фондът обединява подобни инструменти в един портфейл, за да оцени на тази база дали има значително увеличение на кредитния риск.

В допълнение, Фондът разглежда и други показатели като неблагоприятни промени в дейността, икономически или финансови условия, които могат да засегнат способността на издателя на капиталовия инструмент да изпълни задълженията си по дълга или неочаквани промени в оперативните резултати на емитента.

Ако някой от тези показатели води до значително увеличение на кредитния риск на инструментите, Фондът признава за тези инструменти или този клас инструменти очаквани кредитни загуби за целия срок на инструмента.

4.7.5. Отписване на финансовите активи

Финансов актив се отписва когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Фондът е поел задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Фондът е прехвърлил в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Фондът нито е прехвърлил, нито е запазил в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазил контрола върху него.

4.7.6. Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Фонда включват задължения към свързани лица (Управляващото дружество) и други финансови задължения.

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Фондът не е определил даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва, с изключение на деривативи и финансови пасиви, които са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата или загубата (с изключение на деривативни финансови инструменти, които са определени и ефективни като хеджиращ инструмент).

Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

Фондът не е определил свои пасиви като оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата.

4.8. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, безсрочни депозити и депозити до 3 месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обрачаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.9. Резерв за гарантиране на минималната доходност

Фондът създава, в съответствие с изискванията на чл.193 от КСО, резерв за гарантиране на минимална доходност. Заделянето на средства в резерва се извършва в първия работен ден, следващ деня на обявяване на минималната доходност от Комисията за финансов надзор. Когато фондът постигне доходност с над 40 % по-висока доходност на годишна база, за 24 месечен период, от средната постигната доходност за този вид ФДПО или превишава с 3 процентни пункта средната доходност – което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят за резерв от съответния фонд. Натрупаните средства на Резерва служат за покриване на разликата до минималната доходност в случай, че постигнатата доходност от Фонда е по-ниска от обявената за периода.

Минималната доходност се определя от регулаторния орган в страната – КФН на база на постигнатата доходност от управлението на активите на всички фондове от съответния вид за предходните 24 месеца, съгласно Наредба на КФН.

КФН публикува средната постигната доходност за всяко тримесечие. Редът за определяне на размера на резерва за гарантиране на минимална доходност се определя съгласно КСО и Наредба № 12 на КФН.

Към 31.12.2023 г. във Фонда няма заделен резерв за гарантиране на минимална доходност, доколкото неговата активна дейност стартира през първите месеци на 2022 г. и все още не е възникнало основание за формирането му.

Към 31.12.2023 г. в ПОД „ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД има формиран със собствени парични средства, резерв за гарантиране на минималната доходност на Фонда в размер на 52 хил. лева.

Нормативното изискване за минимален размера на този резерв за ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве, формиран в пенсионното дружество, е 0,5 % от нетните активи на Фонда към края на отчетния период.

4.10. Нетни активи на разположение на осигурени лица

Нетните активи на разположение на осигурените лица включват вноските на работодателите, личните вноски и разпределената доходност по партидата на осигурените лица. Таксата за управление на осигурителните вноски се удържа при постъпването им във Фонда на база на сключен договор за доброволно пенсионно осигуряване в него.

За всеки индивидуален клиент на Фонда се поддържа отделна сметка, в която се отразяват вноските на осигурените лица и разпределената доходност от инвестиране на средствата на Фонда.

Фондът отчита партидите на осигурените лица в брой дялове. Ежедневно се извършва оценка на активите и пасивите на Фонда и се изчислява стойността на един дял. Стойността на един дял се изчислява, като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой на дяловете на фонда към края на същия ден. Стойността на един дял се определя с точност до петия знак след десетичната точка и се обявява от Управляващото дружество.

4.11. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Приходите от инвестиране на активите на Фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за облагане на доходите на физически лица. Услугите по допълнително задължително пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

4.12. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Фонда, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 5.

5. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

5.1. Измерване на очаквани кредитни загуби

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Фонда и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на Фонда. Очакваните кредитни загуби са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка).

5.2. Оценяване по справедлива стойност

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти (при липса на котираны цени на активен пазар) в съответствие с Правилата на Фонда и Наредба № 9 от 19 ноември 2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество.

При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване на основен (или най-изгоден) пазар при текущи пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е продажна цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна или определена чрез друг метод за остойностяване.

Справедливата стойност е изходна цена и се базира на предположението, че продажбата на финансов инструмент ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или при липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Съответно както основния, така и най-изгодния пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп.

Активите и пасивите на Фонда се оценяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчетяване. За тези активи и пасиви, както и за активите и пасивите, за които се изисква оповестяване на оценената справедлива стойност Фондът оповестява нивото в йерархията на справедливите стойности, към което оценките на справедливата стойност са категоризирани в цялостния им обхват, всяко значимо прехвърляне между ниво 1 и ниво 2 от йерархията на справедливите стойности и причините за него, както и равнение от началните към крайните салда за оценките подлежащи на ниво 3.

При прилагане на техники за оценяване ръководството на Фонда използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финансов инструмент. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

Когато оценява справедливата стойност на актив или пасив, Фондът използва наблюдаеми данни, доколкото е възможно. Справедливите стойности се категоризират в различни нива в йерархията на справедливите стойности на базата на входящите данни в техниките за оценка, както следва:

Ниво 1: котираны цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.

Ниво 2: входящи данни различни от котираны цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.

Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Фондът приоритетно използва обявени цени на активен пазар за определяне на справедливата стойност на даден актив. Активен пазар е този, на който сделките за даден актив или пасив се извършват с достатъчна честота и обем, така че се осигурява непрекъсната ценова информация.

При малка или никаква активност на пазара или при невъзможност да се използват наблюдаеми данни се използват други способи за оценка, които да се базират колкото е възможно на наблюдаеми данни.

Ако входящите данни, използвани за оценка на справедливата стойност на актива или пасива, могат да се категоризират в различни нива от йерархията на справедливите стойности, тогава оценката на справедливата стойност се категоризира в нейната цялост в това ниво от йерархията на справедливите стойности, чиято входяща информация е от значение за цялостната оценка.

Фондът признава трансфери между нивата на йерархията на справедливите стойности към края на отчетния период, през който е станала промяната.

При невъзможност да се определи справедливата стойност чрез използване на цени на активен пазар, Фондът прилага методи за остойностяване използващи максимално наблюдаеми данни и свежда до минимум използването на ненаблюдаемите такива. Фондът прилага основно следните методи, с цел надеждно определяне на справедливата стойност на финансовия инструмент: метод на дисконтираните парични потоци; метод на нетната балансова стойност на активите, пазарни оценки, както и други методи, определени в Правилата за оценка на активите и пасивите на Фонда.

Данните за различните оценителски техники/методи представят пазарните очаквания и измервания за факторите – риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент. Методите за остойностяване, използвани за оценяване на справедливата стойност, се прилагат последователно.

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансовите активи, отчетни по справедлива стойност през печалбата или загубата, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на пенсионерите, на ежедневна база.

Следната таблица обобщава информация за активите, представени по справедлива стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г.:

2023 г. /хил. лв./	Справедлива стойност	Ниво 1 - котирана пазарна цена	Ниво 2 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Ниво 3 - Техника за оценяване - не наблюдавани пазарни нива
Финансови активи оценени по справедлива стойност в печалбата и загубата, в т.ч.				
Български държавни ценни книжа	2 232	2 232	-	-
Чуждестранни държавни ценни книжа	2 824	2 824	-	-
Акции и права	1 162	1 162	-	-
Акции и дялове на КИС	436	436	-	-
ОБЩО	6 654	6 654	-	-

2022 г. /хил. лв./	Справедлива стойност	Ниво 1 - котирана пазарна цена	Ниво 2 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Ниво 3 - Техника за оценяване - не наблюдавани пазарни нива
Финансови активи оценени по справедлива стойност в печалбата и загубата, в т.ч.				
Български държавни ценни книжа	679	679	-	-

Чуждестранни държавни ценни книжа	679	679	-	-
Акции и права	385	385	-	-
Акции и дялове на КИС	112	112	-	-
ОБЩО	1 855	1 855	-	-

5.3. Влияние на военните конфликти в Украйна и Близкия изток

Пенсионното дружество и управляваните от него фондове остават изложени на евентуалните проявления на рисковете, свързани с военните конфликти в Близкия изток и Украйна. Избухването на военния конфликт в Близкия изток през м.10.2023 г., в допълнение към тлеещия конфликт Русия-Украйна притежава потенциал да нанесе нов удар на икономическото доверие. В зависимост от продължителността на конфликта и от това колко интензивен се очертава да стане, ще се прецени дали има потенциал да се разпространи и в други части на региона. Към настоящия момент не е възможно да се очертае мащабът на последиците и проявленията на конфликта върху цената на петрола и цените на акциите и други финансови активи, както и върху веригата доставки в глобален мащаб. Бушуващият конфликт в ивицата Газа има потенциала да добави непредсказуем набор от негативни рискове (високи нива на дълг, инфлация, влошени вериги на доставки, нови геополитически рискове) към глобалната икономика, която вече се забавя. В тази връзка настоящата макроикономическа среда поставя значителни предизвикателства пред емитентите на ценни книжа и инвеститорите.

С оглед на всичко описано по-горе и динамиката, с която се развиват тези процеси, ръководството на управляващото дружество не е в състояние да оцени надежно възможните количествени ефекти върху бъдещото финансово състояние и финансовите резултати от дейността на Фонда. Влиянието на общата икономическа обстановка върху управлението на портфейла от активи на Фонда се очаква да продължи да бъде динамично и занапред. Това съответно ще окаже ефект върху текущите балансови стойности на активите на Фонда, които в зависимост от формираната тенденция на финансовите пазари могат да се различават от тези, отразени в настоящия финансов отчет.

6. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата (ССПЗ)

Към 31.12.2023 г. ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ разполага със следните инвестиции, оценени по справедлива стойност в печалбата или загубата на Фонда и класифицирани като финансови активи, държани за търгуване :

	31.12.2023	31.12.2022
	хил. лв.	хил. лв.
Български държавни ценни книжа (ДЦК)	2 232	679
Чуждестранни държавни ценни книжа (ДЦК)	2 824	679
Акции и права	1 162	385
Акции и дялове на КИС	436	112
Общо:	6 654	1 855

Съгласно приложимата Наредба №9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на пенсионните дружества и техните фондове и Правила за оценка на активите и пасивите на „ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД и на управляваните от него фондове, за определянето на справедливите стойности на ДЦК издадени и приети за търговия на регулиран пазар в Република България се използват следните методи, в последователността:

1. последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден (ден „Т“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „Т-2“;
2. ако не може да се определи цена по реда на т.1, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ за предходния работен ден (ден „Т“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „Т-2“;
3. при невъзможност да се приложат начините за оценка по т. 1 и 2 последващата оценка се извършва средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар;

4. средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените „купува“ и „продава“, обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в Правилата за оценка на активите и пасивите на „ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД и на управляваните от него фондове.

Последващата оценка на дългови ценни книжа, приети за търговия на регулиран пазар, се извършва по последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.

Ако не може да се определи цена по описания по-горе ред, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.

При невъзможност да се приложат горните два параграфа за оценяване, се извършва по метода на съпоставимите цени за ценни книжа със сходни условия на плащане, падеж и рейтинг или по метода на дисконтираните парични потоци.

Определянето на справедлива стойност на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които са включени в основен индекс на съответния пазар, съгласно Приложение № 2 на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН, се извършва по:

а) цена на затваряне на този пазар за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти;

б) последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти, ако не може да се определи цена по буква „а“.

Последващата оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които не са включени в основен индекс на съответния пазар, съгласно Приложение № 2 на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН, се извършва по по-ниската цена от:

а) обявената на този пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъснатата ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец;

б) последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация, в случай че се осигурява непрекъснатата ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

Последваща оценка на акции извън основен индекс е посочена в Правилата за оценка на активите и пасивите на „ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД и на управляваните от него фондове.

При невъзможност да се приложат начините за оценяване на акции, допуснати до регулирания пазар, по преценка се използва писмено обоснован метод и модел посочен в Правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове.

За определяне на справедливите стойности на акции или дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени в страната, се използва последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 часа в деня на оценката.

Съответно за определяне на справедливите стойности на акции или дялове на предприятия за колективно инвестиране, учредени извън страната, се използва последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 ч. българско време в деня на оценката.

Основни източници на ценова информация за последваща оценка на финансовите активи са банки-попечители и инвестиционни посредници – първични дилъри, бюлетини на регулираните пазари, електронни системи за ценова информация („Блумбърг“) и други официални източници.

В стойността на дълговите инвестиции са включени начислени лихви, разпределени, както следва:

Лихви по ценни книжа	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Български държавни ценни книжа	23	8
Чуждестранни държавни ценни книжа	93	15
Общо:	116	23

Инвестициите по справедлива стойност към 31.12.2023 г. и към 31.12.2022 г. по видове валути са представени както следва:

в хил. лева

Инвестиции	2023 г.	2023 г.	2023 г.
	EUR	USD	Общо
ДЦК	5 056	-	5 056
Акции и права	298	864	1 162
Дялове в колективни инвестиционни схеми	403	33	436
Общо инвестиции, отчитани по ССПЗ	5 757	897	6 654

в хил. лева

Инвестиции	2022 г.	2022 г.	2022 г.
	EUR	USD	Общо
ДЦК	1 358	-	1 358
Акции и права	176	209	385
Дялове в колективни инвестиционни схеми	60	52	112
Общо инвестиции, отчитани по ССПЗ	1 594	261	1 855

Представените стойности към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. на ценните книжа, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са определени посредством използване на пазарни котировки на тези книжа.

Информация за йерархията на справедливата стойност на финансовите активи е представена в пояснителна бележка 5.2. по-горе.

Информация за рисковете, свързани с финансовите активи и политиката за тяхното управление е представена в пояснителна бележка 19 по-долу.

6.1 Инвестиции в акции и права

Експозиции в акции по емитент, валута, брой притежавани ценни книжа и справедлива стойност към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. са представени по-долу:

Емитент на акции	Емисия	Валута	Брой притежавани ценни книжа	Справедлива стойност към 31.12.2023 г. в хил. лв.
FREYR BATTERY SA	LU2360697374	USD	9 327	31
BAYER AG	DE000BAY0017	EUR	1 934	127
TESLA INC	US88160R1014	USD	272	120
AGILENT TECHNOLOGIES INC	US00846U1016	USD	352	87
ADOBE INC	US00724F1012	USD	166	175
BIOGEN IDEC INC	US09062X1037	USD	355	162
FORTINET INC	US34959E1091	USD	672	70
ASSICURAZIONI GENERALI	IT0000062072	EUR	4 562	171
OLAPLEX HOLDINGS INC	US6793691089	USD	12 552	56

ORACLE CORP	US68389X1054	USD	877	163
Общо:				1 162

Емитент на акции	Емисия	Валута	Брой притежавани ценни книжа	Справедлива стойност към 31.12.2022 г. в хил. лв.
TAKE-TWO INTERACTIVE SOFTWARE	US8740541094	USD	320	61
SYNOPSIS INC	US8716071076	USD	97	57
AUTODESK INC	US0527691069	USD	108	37
DEUTSCHE BOERSE AG	DE0005810055	EUR	175	55
FREYR BATTERY	LU2360697374	USD	1 549	24
NETAPP INC	US64110D1046	USD	271	30
COMMERZBANK AG	DE000CBK1001	EUR	3 870	67
BAYER AG	DE000BAY0017	EUR	570	54
Общо:				385

6.2 Инвестиции в акции и дялове на КИС

Експозиции в дялове на КИС по емитент, валута, брой притежавани ценни книжа и справедлива стойност към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. са представени по-долу:

Емитент на акции	Емисия	Валута	Брой притежавани ценни книжа	Справедлива стойност към 31.12.2023 г. в хил. лв.
GLOBAL X LITHIUM & BATTERY	US37954Y8553	USD	360	33
VANECK SUSTAINABLE WORLD	NL0010408704	EUR	3 546	203
X SWITZERLAND 1D	LU0274221281	EUR	834	200
Общо:				436

Емитент на акции	Емисия	Валута	Брой притежавани ценни книжа	Справедлива стойност към 31.12.2022 г. в хил. лв.
DB X-TRACKERS DAX UCITS ETF	LU0274211480	EUR	233	60
INVESCO QQQ	US46090E1038	USD	26	13
GLOBAL X LITHIUM & BATTERY T	US37954Y8553	USD	360	39
Общо:				112

6.3 Инвестиции в дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки на ЕС или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки

Представените стойности към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. на държавните ценни книжа са определени посредством използване на пазарни котировки на тези книжа.

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“
Годишен финансов отчет за 2023 г.

Код на емисията (ISIN)	Емитент	Падеж на емисията	Вид валута	Лихвен %	Номинал в оригинална валута в хил.лв.	Справедлива стойност към 31.12.2023 г. в хил. лв.
FR0000571218	Република Франция	25.04.2029	EUR	5.50%	350	819
XS0479333311	Република Полша	20.01.2025	EUR	5.25%	200	417
XS0841073793	Република Полша	09.07.2024	EUR	3.38%	300	594
XS1015428821	Република Полша	15.01.2024	EUR	3.00%	43	86
XS1060842975	Република Румъния	24.04.2024	EUR	3.63%	97	194
XS1083844503	Република България	03.09.2024	EUR	2.95%	300	588
XS1117298916	Република Хърватия	11.03.2025	EUR	3.00%	100	199
XS2536817211	Република България	23.09.2029	EUR	4.13%	810	1 644
XS2558594391	Република Унгария	22.02.2027	EUR	5.00%	240	515
Общо:						5 056

Код на емисията (ISIN)	Емитент	Падеж на емисията	Вид валута	Лихвен %	Номинал в оригинална валута в хил.лв.	Справедлива стойност към 31.12.2022 г. в хил. лв.
XS1015428821	Република Полша	15.1.2024	EUR	3%	43	87
XS1060842975	Република Румъния	24.4.2024	EUR	3.63%	97	194
XS0841073793	Република Полша	9.7.2024	EUR	3.38%	100	199
XS1117298916	Република Хърватия	11.3.2025	EUR	3%	100	199
XS2536817211	Република България	23.9.2029	EUR	4.13%	350	679
Общо:						1 358

7. Вземания

Към 31.12.2023 г. Дружеството отчита вземания за дивиденди в общ размер от 1 хил. лева по три емисии дялови ценни книжа.

8. Парични средства и парични еквиваленти

Наличните към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. парични средства по текущите сметки на Фонда са в банката попечител (Обединена българска банка АД), с присъден кредитен рейтинг А- по Fitch и включват следните компоненти:

31.12.2023	31.12.2022
ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.

Парични средства по банкови сметки

в лева	2 526	996
в евро	945	4
в щатски долари	332	69
Общо:	3 803	1 069

Фондът е извършил оценка на очакваните кредитни загуби върху парични средства. Оценената стойност за тях е определена като несъществуваща и не е призната като загуба във финансовия отчет на Фонда за отчетния период.

9. Нетни активи на разположение на осигурените лица

Нетните активи на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. са показани по-долу:

	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Индивидуални партии	10 440	2 920
Нетни активи на разположение на осигурените лица	10 440	2 920

Изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица е резултат от:

	2023	2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Към началото на периода	2 920	-
Постъпили осигурителни вноски	2 513	493
Постъпили суми от пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	4 877	2 519
Общо увеличение от осигурителни вноски	7 390	3 012
Доход от инвестиране средствата на фонда	650	(56)
Общо намаления, свързани с осигурителни вноски, в т.ч.:	(372)	(11)
Средства на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(97)	-
Средства за превеждане на НОИ за лица по чл. 69Б от КСО	(94)	(11)
Средства за превеждане на НОИ за лица по чл. 4В от КСО	(181)	-
Такси и удръжки за пенсионноосигурителното дружество, в т.ч.:	(148)	(25)
Удръжки от осигурителните вноски	(94)	(19)
Инвестиционна такса	(54)	(6)
Нетни активи в края на годината	10 440	2 920

10. Нетна печалба/(загуба) от оценка на финансови активи по спр. стойност в печалбата или загубата (ССПЗ)

Нетната печалба/(загуба) от преоценка (промяна на справедливата стойност) на финансови активи, представени в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица, включват следните компоненти:

	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Нетна печалба/загуба от преоценка на български държавни ценни книжа	62	2
Нетна печалба/загуба от преоценка на чуждестранни държавни ценни книжа	13	(25)
Нетна печалба/загуба от преоценка на акции и права	450	(31)
Нетна печалба/загуба от преоценка на акции и дялове на КИС	75	1
Общо	600	(53)

11. Нетна печалба/(загуба) от валутна преоценка

	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Положителни валутно-курсови разлики	412	49
Отрицателни валутно-курсови разлики	(445)	(61)
Общо	(33)	(12)

12. Нетна печалба/(загуба) от операции с финансови активи

Нетната печалба/(загуба) от операции (покупки и продажби) с финансови активи, представени в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица, включват следните компоненти:

	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Комисиони на инвестиционни посредници	(36)	(3)
Нетни приходи/(разходи) от операции с финансови активи	(45)	(2)
Общо	(81)	(5)

13. Приходи от лихви

	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Приходи от лихви по разплащателни сметки	4	-
Приходи от лихви от български ДЦК	63	3
Приходи от лихви от чуждестранни ДЦК	73	10
Общо	140	13

14. Приходи от дивиденди

	31.12.2023	31.12.2022
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Приходи от дивиденди от акции	14	-
Приходи от дивиденди от акции и дялове на КИС	10	1
Общо	24	1

15. Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество

	31.12.2023	31.12.2022
	хил. лв.	хил. лв.
Такса от осигурителни вноски	(94)	(19)
Инвестиционна такса	(54)	(6)
Общо:	(148)	(25)

16. Сделки и салда със свързани лица

За ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ свързани лица са Пенсионноосигурително дружество „ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, заедно с неговия ключов управленски персонал, както и „ЗД ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД като едноличен собственик на капитала на пенсионното дружество.

Сделките с ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве ЕАД се състоят от такси и удържки, дължими от Фонда към Управляващото дружество по реда на действащото осигурително законодателство, както и от пенсионното дружество към Фонда за платените банкови такси, съгласно чл. 26, ал. 1, т. 1 и 2 от Правилника на ППФ. Балансите по сделки с Управляващото дружество са както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
	хил. лв.	хил. лв.
Такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество		
Такса от осигурителни вноски	(94)	(19)
Инвестиционна такса	(54)	(6)
Общо:	(148)	(25)

Платените суми за възстановяване на банковите такси на Фонда за 2023 г. са в размер на 1 хил. лева, а за 2022 г. са в размер под 1 хил. лева.

	31.12.2023	31.12.2022
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения към пенсионноосигурителното дружество за:		
Такса от осигурителни вноски	10	2
Инвестиционна такса	7	2
Общо:	17	4

17. Задължения към ДОО

Към края на 2023 г. Фондът отчита задължение към ДОО, формирано от подадени заявления за прехвърляне в НАП (по реда на чл. 4в от КСО) с размер на натрупаните средства по осигурителните партии в размер на 1 хил. лева, за които не е изтекъл 6-месечният срок за ефективен трансфер на паричните средства към НАП.

18. Условни активи и пасиви

През 2023 г. и до датата на съставяне на настоящия финансов отчет Фондът няма признати условни активи или пасиви и няма предявени правни иски към него.

19. Политика по управление на риска

19.1. Общи цели на ръководството при управление на риска

Фондът е изложен на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. Най-значимите финансови рискове, на които е изложен Фондът са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Фонда се осъществява от звено за „Управление на риска“ в съответствие с приети вътрешни правила за осъществяване на неговата дейност. В Управляващото дружество функционира и Комитет по управление на риска. Спомагателен, консултативен орган, който е създаден да съдейства на Съвета на директорите при осъществяване на правомощията и отговорностите им при управлението на активите, пасивите, резервите и капитала на Дружеството и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащанията.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложен Фондът, са описани по-долу.

Вследствие на използването на финансови инструменти Фондът е изложен на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Фонда.

Дейността по управление на рисковете се извършва ежедневно, като се спазват всички нормативни изисквания и вътрешни правила за управление на риска, с оглед регулярното спазване на ограниченията и лимитите за инвестиции по видове финансови активи.

19.2. Кредитен риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Фонда в срок. Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив е нараснал, ако просрочието по него е по-голямо от 30 дни. В тази връзка финансовият актив е в неизпълнение, ако е изпълнено поне едно от следните условия: малко вероятно е емитентът да изплати задълженията си към Фонда в пълен размер и просрочието е по-голямо от 90 дни. Във Фонда няма значителна концентрация на кредитен риск.

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи за 2023 г. на базата на рейтинг, извлечен от агенция за кредитни рейтинги Fitch.

Финансов актив 2023	AA-	A-	BBB+	BBB	BBB-	Без рейтинг	Общо
Български ДЦК	-	-	-	2 232	-	-	2 232
Чуждестранни ДЦК	819	1 097	199	515	194	-	2 824
Парични средства	-	3 803	-	-	-	-	3 803
Общо	819	4 900	199	2 747	194	-	8 859

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи за 2022 г. на базата на рейтинг, извлечен от агенция за кредитни рейтинги Standard & Poor's (S&P).

Финансов актив 2022	A-	BBB+	BBB-	BBB	BB-	Без рейтинг	Общо
Български ДЦК	-	-	-	679	-	-	679
Чуждестранни ДЦК	286	199	194	-	-	-	679
Парични средства	1 069	-	-	-	-	-	1 069
Общо	1 355	199	194	679	-	-	2 427

Към 31.12.2023 г. кредитният риск, свързан с държавния дълг е сравнително нисък. Таблиците представят балансовата стойност на портфейла от държавен дълг по страни за 2023 и 2022 г..

Код на емисията (ISIN) 2023	Емитент	Падеж на емисията	Стойност	Рейтинг	Рейтингова агенция
XS1015428821	Република Полша	15.01.2024	86	A-	Fitch
XS1060842975	Република Румъния	24.04.2024	194	BBB-	Fitch
XS0841073793	Република Полша	09.07.2024	594	A-	Fitch
XS1083844503	Република България	03.09.2024	588	BBB	Fitch

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“
Годишен финансов отчет за 2023 г.

XS0479333311	Република Полша	20.01.2025	417	A-	Fitch
XS1117298916	Република Хърватска	11.03.2025	199	BBB+	Fitch
XS2558594391	Република Унгария	22.02.2027	515	BBB	Fitch
FR0000571218	Република Франция	25.04.2029	819	AA-	Fitch
XS2536817211	Република България	23.09.2029	1 644	BBB	Fitch
Общо:			5 056		

Код на емисията (ISIN) 2022	Емитент	Падеж на емисията	Стойност	Рейтинг	Рейтингова агенция
XS1015428821	Република Полша	15.01.2024	87	A-	S&P
XS1060842975	Република Румъния	24.04.2024	194	BBB-	S&P
XS0841073793	Република Полша	09.07.2024	199	A-	S&P
XS1117298916	Република Хърватска	11.03.2025	199	BBB+	S&P
XS1117298916	Република България	23.09.2029	679	BBB	S&P
Общо:			1 358		

Излагането на Фонда на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период. Данни за кредитния риск за 2023 г. и 2022 г. са поместени в таблицата по-долу:

Финансов актив	Балансова стойност	Максимален риск	Балансова стойност	Максимален риск
	31.12.2023	(хил. лв.)	31.12.2022	(хил. лв.)
Парични средства и парични еквиваленти	3 803	3 803	1 069	1 069
Български ДЦК	2 232	2 232	679	679
Чуждестранни ДЦК	2 824	2 824	679	679

Кредитният риск относно паричните средства и паричните еквиваленти към 31 декември 2023 г. се счита за несъществен, тъй като банката-попечител на Фонда – Обединена българска банка АД, има присъден кредитен рейтинг A- по Fitch. В нея се съхраняват паричните средства на Фонда, които към края на отчетната 2023 г. са в общ размер на 3 803 хил. лв.

19.3. Ликвиден риск

Ликвиден риск е рискът, че Фондът няма да е в състояние да изпълни своите финансови задължения, когато те станат изискуеми. Фондът прилага подход, който да осигури необходимия ликвиден ресурс, за да се посрещнат настъпилите задължения при нормални или стресови условия, без да се реализират неприемливи загуби. За да се избегнат ликвидни проблеми се извършва ежедневен контрол и оценка на ликвидността и паричните потоци на Фонда.

През отчетната 2023 г. не е отчетен недостиг на ликвидни средства или затруднения при текущото погасяване на задължения.

Професионален пенсионен фонд „ДаллБогг: Живот и Здраве“
Годишен финансов отчет за 2023 г.

В следващите таблици е представен анализ на активите и пасивите на Фонда според остатъчните срокове до падеж:

Към 31.12.2023	до 3 месеца	от 3 до 12 месеца	от 1 до 3 години	от 3 до 5 години	от 5 до 10 години	над 10 години	Неопределен падеж	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-	3 803	3 803
Акции и КИС	-	-	-	-	-	-	1 598	1 598
Дългови инструменти	86	1 376	616	515	2 463	-	-	5 056
Текущи вземания	-	-	-	-	-	-	1	1
Общо активи	86	1 376	616	515	2 463	-	5 402	10 458
Нетни активи на разположение на осигурените лица	-	-	-	-	-	-	10 440	10 440
Задължения към ПОД	17	-	-	-	-	-	-	17
Задължения към ДОО	-	1	-	-	-	-	-	1
Общо пасиви и активи на разположение на осигурени лица	17	1	-	-	-	-	10 440	10 458

Към 31.12.2022	до 3 месеца	от 3 до 12 месеца	от 1 до 3 години	от 3 до 5 години	от 5 до 10 години	над 10 години	Неопределен падеж	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-	1 069	1 069
Акции и КИС	-	-	-	-	-	-	497	497
Дългови инструменти	-	-	679	-	679	-	-	1 358
Общо активи	-	-	679	-	679	-	1 566	2 924
Нетни активи на разположение на осигурените лица	-	-	-	-	-	-	2 920	2 920
Задължения към ПОД	4	-	-	-	-	-	-	4
Общо пасиви и активи на разположение на осигурени лица	4	-	-	-	-	-	2 920	2 924

При управление на ликвидния риск Фондът наблюдава риска от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Фондът анализира ликвидния риск на база на историческите входящи и изходящи парични потоци, като на тази основа се определя праг за пари и парични еквиваленти в портфейлите на управляваните фондове.

Извършва се и проследяване на спазването на изискванията на Наредба № 10 от 29.06.2021 г. на КФН, където са регламентирани изискванията към границата на платежоспособност и собствените средства на пенсионноосигурителното дружество, както и минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове.

Управляващото дружество извършва регулярно анализ на ликвидността на актите и пасивите на Фонда. На база на актюерски изчисления ръководството на дружеството очаква предстоящите плащания на Фонда в срок от една година да са в размер на 1 271 хил. лева.

19.4. Лихвен риск

Лихвеният риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент влияещ върху стойността на този инструмент. 48.35 % от активите на Фонда са в лихвоносни дългови ценни книжа с фиксиран купон. Фондът няма дългови ценни книжа с плаващ купон.

Дейностите по управление на лихвения риск имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите на Фонда.

Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища. Действителният ефект зависи от множество фактори, които включват степента, в която плащанията се осъществяват по-рано или по-късно от договорената дата, както и от промените в лихвения процент, породени от чувствителността спрямо различните периоди и валути.

Количественото измерване на лихвения риск се осъществява чрез определяне на показателя „модифицирана дюрация“ за портфейла от дългови ценни книжа. За ограничаване на нивото на този риск, Дружеството е определило лимит на модифицираната дюрация за облигационния портфейл на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве от 8 години. Към 31.12.2023 г. стойността на показателя е 2.930.

Извършените анализи на чувствителността за промени в стойността на дълговите ценни книжа при определени изменения в лихвените нива показват следното:

Промяна в лихвените нива	2023 г.	2022 г.
	(хил. лв.)	(хил. лв.)
+0.5 п.п.	62	24
+1 п.п.	124	49
+1.5 п.п.	185	73

Информация за номиналните лихвени проценти на активите на Фонда е представена в пояснителна бележка 6.3. по-горе.

19.5. Валутен риск

Валутният риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, деноминиран във валута различна от лев и евро поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лев/евро. Към 31 декември 2023 г. Фондът има инвестиции, деноминирани в щатски долари, поради което инвеститорите във Фонда са изложени на валутен риск.

Фондът не е сключвал хеджиращи сделки за управление на валутния риск.

ППФ измерва валутния риск чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута различна от лев и евро като процент от нетните активи. За ограничаване на нивото на този риск, Дружеството е определило лимити от 20 на сто от нетните активи на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве към валута, различна от лев или евро.

Към 31.12.2023 г. делът на активите деноминирани в EUR към стойността на активите е 64.08 % (2022: 54.65 %), делът на активите деноминирани в USD е 11.76 % (2022: 11.29 %). Няма активи деноминирани в други валути.

Таблиците по-долу представят структурата на финансовите активи и пасиви по валути към 31.12.2023 и 31.12.2022 г.:

Активи 2023	BGN	EUR	USD	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	2 526	945	332	3 803
Български държавни ценни книжа	-	2 232	-	2 232
Чуждестранни държавни ценни книжа	-	2 824	-	2 824
Акции и дялове	-	298	864	1 162
Колективни инвестиционни схеми	-	403	33	436
Текущи вземания	-	-	1	1
Общо (хил. лв.)	2 526	6 702	1 230	10 458
Общо (в %)	24.16	64.08	11.76	100.00

Пасиви 2023	BGN	EUR	USD	Общо
Задължения към осигурени лица	10 440	-	-	10 440
Задължения към ПОД	17	-	-	17
Задължения към ДОО	1	-	-	1
Общо (хил. лв.)	10 458	-	-	10 458
Общо (в %)	100.00	-	-	100.00

Активи 2022	BGN	EUR	USD	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	996	4	69	1 069
Български държавни ценни книжа	-	679	-	679
Чуждестранни държавни ценни книжа	-	679	-	679
Акции и дялове	-	176	209	385
Колективни инвестиционни схеми	-	60	52	112
Общо (хил. лв.)	996	1 598	330	2 924
Общо (в %)	34.06	54.65	11.29	100.00

Пасиви 2022	BGN	EUR	USD	Общо
Задължения към осигурени лица	2 920	-	-	2 920
Задължения към ПОД	4	-	-	4
Общо (хил. лв.)	2 924	-	-	2 924
Общо (в %)	100.00	-	-	100.00

19.6. Ценови риск

Ценовият риск е свързан с инвестициите в притежаваните капиталови финансови инструменти и отразява намаляване на стойността на инвестицията при неблагоприятни промени на пазарните цени. Подобно развитие би довело до отчитане на загуби от последваща оценка на инвестицията, съответно до намаляване на стойност на нетните активи на Фонда. Финансовите инструменти се оценяват по справедлива стойност и всички промени в нея, дължащи се на пазарните условия се отразяват директно в Отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Към 31 декември 2023 г.

Фондът отчита инвестиции в акции в размер на 11.11 % (2022: 13.18 %) или 1 162 хил. лв. (2022: 385 хил. лв.) от общите му активи. В дялове на Колективни инвестиционни схеми, неговите инвестиции са съответно в размер на 4.17 % (2022: 3.83 %) или 436 хил. лв. (2022: 112 хил. лв.).

Провежданата от Фонда политика на управление на ценовия риск се основава на диверсификация на портфейлите от акции чрез прилагането на диверсификационни лимити. Също с цел повишаване на диверсификацията се предпочита както директното инвестиране в акции, които не се търгуват на БФБ, така и инвестирането в дялове на Колективни инвестиционни схеми.

Фондът измерва ценовия риск чрез приложимия за съответния пазар количествен метод – историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение за период един месец или стандартното отклонение на индексите на регулираните пазари, на които се търгуват дадени акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

При спазване изискванията на Наредба №61 на КФН, „ПОД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД оповестява публично данни за постигната доходност и равнище на инвестиционен риск. За 2023 г. ППФ „ДаллБогг: Живот и Здраве“ постига 9.49% номинална доходност, като отчита равнището на инвестиционния риск чрез следните показатели: 3.96% стандартно отклонение и 1.59% коефициент на Шарп. Стойността на средно-геометричната доходност съвпада с постигнатата номинална доходност, тъй като Фондът отчита резултат за първата си пълна календарна година от своята дейност.

През 2023 г. ценовият риск се повиши в резултат на ограничаване на паричното предлагане от основните централни банки – ЕЦБ и Федералния резерв на САЩ. Това от своя страна доведе до стремително увеличение на лихвените проценти като резултат от усилията на централните банки да укротят инфлацията, което направи по-трудно и скъпо за правителствата и частните компании да получат достъп до кредити и да предотвратят неизпълнение на задълженията им.

Тази тенденция има вероятност да продължи и през 2024 г., като степента на затягане на паричното предлагане в голяма степен ще зависи от текущото отчитане на темповете на инфлация.

19.7. Регулаторен риск

Дейността на Фонда е обект на регулации, определени в КСО и поднормативните актове по неговото прилагане. Регулаторен риск възниква когато определени регулации и изисквания към инвестициите бъдат променени, а сроковете за привеждане на дейността в съответствие с новите изисквания са кратки. В този случай Фондът може да бъде принуден да продава активи при неблагоприятна конюнктура, ниска ликвидност, което ще доведе до продажби под справедливата стойност на актива.

В тази връзка ръководството на Управляващото дружество следи за всяка една нормативна промяна, която би могла да застраши интересите на осигурените лица във Фонда и предприема адекватни действия при необходимост от адекватна пенсионна политика, особено в контекста на очаквания преглед на състоянието на пенсионната реформа в страната, който е планиран да бъде извършен през 2024 г.

Към 31 декември 2023 г. Фондът не притежава активи, които да не отговорят на нормативните изисквания за лимити и концентрация към неговата инвестиционна дейност.

19.8. Политически риск

Поради това, че Фондът осъществява дейност само в рамките на Република България, за него възниква концентрация от политически риск. Това е риск, дължащ се на значими политически промени, оказващи влияние и съществена промяна в провежданите политики и реформи, които се отразяват негативно върху дейността му.

19.9. Концентрационен риск

Този риск е рискът от загуби поради неправилна диверсификация в портфейла, произтичащ от относително голяма експозиция към определена група контрагенти, индустрии, валути или географско разпределение.

За целта Фондът подбира ценни книжа с фиксиран лихвен процент. Също така книжа, деноминирани основно в евро и други стабилни валути, различни от лева. По отношение на географската диверсификация – приоритетно се инвестира в страни от Западна Европа.

ППФ ДаллБогг:Живот и Здраве стриктно следи за спазването на инвестиционните ограничения заложи в КСО и инвестиционните политики на фондовете. В правилата за риска на Дружеството са определени лимити на инвестициите по сектори на икономиката - не повече от 20 % от активите на всеки фонд в един сектор. Изключение прави сектор „Държавно управление“, в който инвестициите са без ограничение. В ограничението на сектор „Финанси“ не се включват депозитите в банки и инвестиции в КИС. Разделението по икономически сектор за 2023 и 2022 г. е представено в таблицата по-долу:

Икономически сектор	Дял от стойността на активите 2023		Дял от стойността на активите 2022	
	%	В хил. лв.	%	В хил. лв.
1. Държавно Управление	48.35%	5 056	46.42%	1 358
2. Преработваща промишленост	2.05%	214	0.84%	25
3. Финанси	1.63%	170	4.18%	122
4. Здравеопазване	2.38%	249	1.84%	54
5. Информационни технологии и Телекомуникационни услуги	5.05%	528	6.32%	184
6. Други	4.18%	437	3.83%	112
7. Парични средства и парични еквиваленти	36.36%	3 803	36.57%	1 069
Общо	100.00%	10 457	100.00%	2 924

По отношение на концентрацията на активи, издадени от един емитент, Управляващото дружество стриктно спазва заложените нормативни ограничения в законодателството, регламентиращо дейността на ФДПО и не допуска надвишаване на разрешените лимити.

20. Политика и процедури за управление на нетните активи

Политиката на Управляващото дружество по отношение на управлението на активите на Фонда е:

- Запазване и реално нарастване на стойността на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица чрез поддържане на адекватна структура на инвестиционния портфейл на Фонда
- Професионално инвестиране на средствата на осигурените лица при спазване на оптимален баланс между риск и възвръщаемост в съответствие с нормативните изисквания;
- Постигане на конкурентна доходност при управлението на средствата на осигурените лица

Управлението на активите на Фонда, използването им за инвестиране и генериране на доход се извършва от инвестиционния консултант на Управляващото дружество в съответствие с нормативните изисквания за това, както и вътрешните правила на Фонда. От своя страна дейността на инвестиционния консултант се наблюдава от Риск мениджър и звеното за Вътрешен контрол.

Съгласно КСО и Наредба № 12 на КФН са налице изисквания по отношение на минималния размер на нетните активи и резерва за гарантиране на минимална доходност на Фонда, който не може да бъде по-голям от 1 % от нетните активи на Фонда. Към 31.12.2023 г. както е посочено в пояснителна бележка 5.9. по-горе, във Фонда няма заделен резерв за гарантиране на минимална доходност, доколкото неговата активна дейност стартира през първите месеци на 2022 г. и все още не е възникнало основание за формирането му.

21. Други нормативни оповестявания

Одиторски дружества „Мазарс“ ООД и „Ековис Одит България“ ООД са назначени да извършат освен съвместен задължителен независим финансов одит на годишния финансов отчет на Фонда, също така и съвместен ангажимент за договорени процедури по МСССУ 4400 (преработен) „Ангажименти за договорени процедури“ за изготвяне на съвместен доклад за договорени процедури, съгласно

изискванията на чл. 187, ал. 3, т. 2 и чл. 252 от КСО относно съответствието на историческата финансова информация между годишния отчет за надзорни цели на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве, изготвен към и за годината, завършваща на 31 декември 2023 г. съгласно изискванията на Наредба № 63на КФН и одитирания от тях годишен финансов отчет на Фонда, изготвен в съответствие със Закона за счетоводство и МСФО, приети от ЕС, за годината, завършваща на 31 декември 2023 г.

Освен това съвместните одитори са предоставили услуга и по съвместен ангажимент по изпълнение на договорени процедури по МСССУ 4400 (преработен) по отношение на системата за управление на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД към 31.12.2023 г. за издаване на съвместен доклад, съгласно изискванията на чл. 187, ал. 3, т. 3 от КСО относно съответствието на системата за управление на пенсионното дружество с изискванията на КСО и актовете по прилагането му.

Договореното общо възнаграждение за съвместния одит и изискваните по закон договорени ангажименти по МСССУ 4000 (преработен) е в размер на 74 хил. лева.

През отчетната 2023 г. освен посочените услуги, съвместните одитори не са предоставяли други услуги на ППФ ДаллБогг: Живот и Здраве.

22. Събития след датата на финансовия отчет

Не са настъпили съществени коригиращи и некоригиращи събития след 31 декември 2023 до датата на одобрение на този отчет, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Фонда за годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

23. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. е одобрен за издаване от Съвета на директорите на „Пенсионноосигурително дружество ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД на 29 март 2024 г.